

Spis treści

Od Redakcji 5

Wprowadzenie

Lea Shinar • *Do nauczycieli...* 8

Stanisław Obirek SJ • *Wstuchać się w głos przeszłości* 11

1. Wybrane problemy badawcze

Jerzy Jarowiecki • *Holokaust w polskiej prasie konspiracyjnej (1939–1945)* 14

Krzysztof Woźniakowski • *Hitlerowskie antysemickie wydawnictwa propagandowe w języku polskim w Generalnym Gubernatorstwie (1939–1945)* 34

Bożena Szaynok • *Ocaleni z Holokaustu. Żydzi w Polsce 1945–1950* 47

2. Próby interpretacji

Feliks Tych • *Holokaust z żydowskiej perspektywy* 62

ks. Michał Czajkowski • *Chrześcijańska perspektywa Zagłady* 73

Maria Orwid • *Psychospołeczna perspektywa Holokaustu* 76

3. Doświadczenia międzynarodowe

Richelle Budd Caplan • *Nauczanie o Shoah w Izraelu* 82

Annegret Ehmann • *Perspektywa niemiecka nauczania o Holokauście* 90

Bohdan Halczak • *Nauczanie o Holokauście w niemieckiej szkole (z doświadczeń polskiego nauczyciela w niemieckim gimnazjum)* 96

Hanna Konopka • *Holokaust w edukacji amerykańskiej* 98

Linda Rasmussen Voss • *Edukacja związana z Holokaustem – drogą do lepszego świata. Spojrzenie na nauczanie o Holokauście z perspektywy nauczyciela amerykańskiego* 102

Christer Mattson • *Nauczanie o Holokauście z perspektywy szwedzkiej* 109

Levien Rouw • *Edukacja związana z Holokaustem w Holandii* 118

Józef Brynkus • *Holokaust – polskie uwarunkowania nauczania o zagładzie Żydów* 123

4. W praktyce szkolnej

Robert Szuchta • *Holokaust jako konieczny temat nauczania w polskich szkołach* 130

Jolanta Ambrosewicz-Jacobs • *Opinie młodzieży na temat Żydów. Badania z Krakowa i Nowego Jorku* 145

Janina Mazur • *Jak uczyć o Holokauście. Studium Podyplomowe Totalitaryzm–Nazizm–Holokaust – program i efekty* 159

Maria Dąbrowa • *Efektywność lekcji w miejscach pamięci narodowej* 163

SPIS TREŚCI

- Maria Jadczyk • *Nauczanie o Holokauście w praktyce szkolnej nauczyciela historii* 170
- Andrzej Ciaptacz • *Holokaust w odbiorze ucznia szkoły średniej na podstawie analizy samodzielnych prac* 175
- Barbara Kubis • *Pamiętnik jako środek dydaktyczny wspierający wiedzę o Holokauście w nauczaniu historii* 177
- Agata Patalas • *Egzamin z Zagłady* 185
- Renata K. Grotowska • *Literatura polska nie tylko „otarła się o Holokaust”* 195
- Joanna Hodur • *Percepcja opowiadania Tadeusza Borowskiego Dzień na Harmenzach przez uczniów klasy I gimnazjum* 198
- Renata K. Grotowska • *Literacki i filmowy obraz Holokaustu wykorzystywany w procesie dydaktycznym na lekcji języka polskiego* 204
- Iwona Macioszek • *Jak uczyć o Holokauście. Propozycje rozwiązań dydaktycznych* 208
- Małgorzata Duda • *Obraz karuzeli – rozważania o postawach Polaków wobec Shoah. Próba syntezy w klasie maturalnej* 217
- Alicja Białecka • *„Historia człowieka coraz bardziej przypomina wyścig pomiędzy edukacją a katastrofą” – nauczanie o Holokauście w Miejscu Pamięci Auschwitz* 231
- Andrzej Kacorzak • *Działalność edukacyjna Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau z perspektywy półwiecza* 235
- Hanna Węgrzynek • *Wykaz zagadnień dotyczących dziejów i kultury Żydów, które powinny być uwzględnione w programie szkół średnich kończących się maturą* 240

5. Propozycje rozwiązań metodycznych

- Danuta Konieczka-Słowińska, Izabela Skórzyńska • *Epizody z historii Żydów polskich. Od kontrreformacji do Holokaustu – projekt dydaktyczny o charakterze monograficznym poświęcony historii Żydów polskich* 244
- Ewa Lorkowska • *„Pokonać czas”. Propozycja dydaktyczna wyjazdu z młodzieżą szkół średnich na teren byłego obozu Auschwitz-Birkenau* 250
- Marcin Niebuda • *Znaczenie Oświęcimia w literaturze polskiej i hebrajskiej* 253
- Wiesława Młynarczyk • *„To nie był świat...” – obraz warszawskiego getta na podstawie reportażu Hanny Krall Zdażyć przed Panem Bogiem* 257
- Maria Przybyszewska • *Żydzi Radomyśla Wielkiego i okolic – świat, który odszedł...* 261
- Małgorzata M. Kiełtyka • *Żydzi! Żydzi? – konspekt lekcji historii w klasie I gimnazjum realizowanej w ramach edukacji wielokulturowej* 271
- Jolanta Hodur • *Człowiek z lagru czy człowiek „zlagrowany”? – konspekt lekcji języka polskiego w klasie I gimnazjum* 274
- Aleksandra Mądry • *„Gdy zapomnimy – będziemy skazani na powtarzanie tych samych błędów” – konspekt lekcji przygotowującej młodzież do zwiedzania Muzeum i Miejsca Pamięci Auschwitz-Birkenau* 278
- Janina Ramza • *„Oświęcim to największy cmentarz świata, do którego każdy z nas winien podjąć pielgrzymowanie, by dać świadectwo pamięci...” – propozycja scenariusza lekcji języka polskiego wprowadzającej tematykę Auschwitz do klasy III gimnazjum* 282
- Maria J. Żmuda • *„Poezja po Oświęcimiu” na podstawie wiersza Tadeusza Różewicza Warkoczak – konspekt lekcji języka polskiego* 290

Ewa Myśliwiec • *Homo homini lupus – powiedzenie stare, ale czy prawdziwe? – konspekt lekcji języka polskiego* 296

Dorota Smyczyńska • *Nie zapominajmy o Holokauście Romów – konspekt lekcji historii dla szkoły średniej* 299

Iwona Macioszek • *Żydzi w oczach Polaków – stereotypy postrzegania* 304

Zofia Kancierz • *„Kto zostaje obojętny – przyzwala. Kto ratuje jedno życie – ratuje całą ludzkość”* 306

Joanna Jekielek • *Dla pamięci, nie dla zemsty... – plan cyklu zajęć poświęconych problematyce KL Auschwitz-Birkenau* 312

Aleksandra Jarzyna • *Jak doszło do „ostatecznego rozwiązania”? – „proces sądowy” w klasie szkolnej* 319

Zofia Kramarczyk • *Polacy – sprawiedliwi wśród narodów świata (?) – konspekt lekcji historii* 324

5. Wspomnienia

Lea Shinar • *Szkice z obozu w Płaszowie* 330

Maria Kot • *„Człowieka należy oceniać nie po słowach, lecz po czynach”* 335